

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "วาทกรรมของนักวิจัยชายและหญิงเรื่องเพศกับวัยรุ่นและการผลิตซ้ำของหนังสือพิมพ์" นี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้หลักการของการวิเคราะห์วาทกรรม(Discourse Analysis) มาวิเคราะห์ โดยมีแนวทางในการคัดเลือกนักวิจัย จากข่าวงานวิจัยเรื่องเพศกับวัยรุ่นที่หนังสือพิมพ์ส่วนกลางนำเสนอในช่วงปี 2544 ถึงเดือนมกราคม 2545 ซึ่งในช่วงนี้มีการนำเสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้หลายครั้ง และเป็นงานวิจัยจากนักวิจัยทั้งชายและหญิงหลายชุด เช่น

-สุชุม เฉลยทรัพย์และนักศึกษาระดับปริญญาโทของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต, การสำรวจในเรื่องการขยายตัวของนักเรียน นักศึกษา ในช่วงเดือนมิถุนายน 2544

-สมพงษ์ จิตระดับ , "เด็กพันธุ์ใหม่ในกระแสวัตถุนิยม ยาเสพติด เพศเสรี"งานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา(Ethnographic Study),2544

-สมประสงค์ พระสุจันทรทิพย์, "นักเรียนเรท R นักศึกษาเรท X"งานวิจัยภาคสนาม, 2544

-อรสม สุทธิสาคร, "เด็กพันธุ์ใหม่วัย X Click ชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000,"การวิจัยเชิงสารคดี, 2544

-กุลภา วจนสาระ, "เซ็นเตอร์พ้อยท์ กับ"PRETEEN":การก่อตัวของวัฒนธรรมวัยแรกรุ่ง", วิทยานิพนธ์คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544

-ลัดดา เหมาะสุวรรณ, "พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย", 2544

-เอแบคโพลล์, "สำรวจพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ภาคปกติ:กรณีศึกษาตัวอย่างนักเรียน นักศึกษาทั่วประเทศระหว่าง 1ก.ค.-18 ต.ค.2544", 2544

-สำนักวิจัยสยามโพลล์, "การใช้เวลาว่างของเยาวชนไทยในช่วงปิดภาคเรียน", 2544

-พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์, "การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต", 2544

-เอแบคโพลล์, "การใช้เวลาว่างของนักเรียน นักศึกษาในกรุงเทพฯ", 2544

และในจำนวนงานวิจัยหลายชิ้นนี้ มีงานวิจัย 3 ชิ้นที่ได้รับการกล่าวถึงจากสื่อมวลชนในวงกว้างคือ งานวิจัยเรื่อง"นักเรียนเรท R นักศึกษาเรท X ",งานวิจัยเรื่อง"เด็กพันธุ์ใหม่ในกระแสวัตถุนิยม ยาเสพติด เพศเสรี" และงานวิจัยเรื่อง"เด็กพันธุ์ใหม่...วัย X คลิ๊กชีวิตวัยรุ่นไทยยุคปี 2000" โดยงานวิจัยทั้ง 3 ชิ้นเป็นงานของนักวิจัยชาย 2 ชิ้นและนักวิจัยหญิง 1 ชิ้น แต่จากการที่

ปัจจัยทางเพศสภาพอาจมีผลต่อการผลิตวาทกรรม หรือการเลือกนำมาผลิตซ้ำของสื่อมวลชน ผู้วิจัยจึงเลือกงานวิจัยเรื่อง "พัฒนาการแบบบองค์รวมของเด็กไทย" ซึ่งเป็นงานของนักวิจัยหญิง ที่สื่อมวลชนกล่าวถึงในช่วงเวลาใกล้เคียงกันมาทำการศึกษาด้วย

บนพื้นฐานของความเข้าใจที่ว่าผู้รับสารคือบุคคลในสังคมทั่วไปที่มีได้มีความรู้ในเชิงวิชาการเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง พึ่งจะได้รับข่าวสารข้อมูลจากหนังสือพิมพ์เท่า ๆ กันไม่ได้เลือกรับตามชนิดของงานวิจัยหรือวิธีวิจัย และเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการถ่ายทอดข้อมูลของหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาข้อมูลจากต้นฉบับงานวิจัยด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงคัดเลือกนักวิจัยทั้ง 4 ท่านจากการเป็นบุคคลที่สื่อหนังสือพิมพ์ นำวาทกรรมไปผลิตซ้ำโดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา (ขอบเขตของการวิจัย)

1. ประเภทเอกสาร

1.1 ข้อมูลจากผลงานของนักวิจัยทั้ง 4 คน

ก) ผลงานของ สมพงษ์ จิตระดับ ได้แก่

- พ.ศ. 2544 "เด็กพันธุ์ใหม่ในกระแสวัตถุนิยม ยาเสพติด เพศเสรี"

ข) ผลงานของ สมประสงค์ พระสุจันทร์ทิพย์ ได้แก่

- พ.ศ. 2544 "นักเรียนเรท R นักศึกษาเรท X"

ค) ผลงานของ อรสม สุทธิสาคร ได้แก่

- พ.ศ. 2544 "เด็กพันธุ์ใหม่...วัย X คลินิกชีวิตวัยรุ่นยุคปี 2000"

ง) ผลงานของ ลัดดา เหมาะสุวรรณ ได้แก่

- พ.ศ. 2544 "โครงการวิจัยพัฒนาการแบบบองค์รวมของเด็กไทย"

ผลงานของนักวิจัยที่จะนำมาศึกษามีรายละเอียดดังนี้คือ			
ชื่อนักวิจัย	อาชีพ	ชื่องานวิจัย	ลักษณะงานวิจัย
นักวิจัยชาย			
1. สมพงษ์ จิตระดับ	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เด็กพันธุ์ใหม่ในกระแสวัตถุนิยม ยาเสพติด เพศเสรี, 2544	งานวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic Study)
2. สมประสงค์ พระสุจันทร์ทิพย์	อาจารย์พิเศษของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	นักเรียนเรท R นักศึกษาเรท X , 2544	งานวิจัยภาคสนาม
นักวิจัยหญิง			
3. อรสม สุทธิสาคร	นักเขียนสารคดี	เด็กพันธุ์ใหม่วัย X Click ชีวิตวัยรุ่นไทย ยุคปี 2000 , 2544	การวิจัยเชิงสารคดี
4. ถัดดา เหมาะสุวรรณ	อาจารย์ประจำคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย	งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม

1.2 ชาวและบทความที่นำเสนอจากหน้าหนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์ที่ออกจำหน่ายในส่วนกลางในช่วงปี 2544 ถึงเดือนมกราคม 2545 ที่มีเนื้อหาเรื่องผลการวิจัย , สถิติเกี่ยวกับเพศและวัยรุ่น, นักเรียน, นักศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นกรณีศึกษามาทำการวิเคราะห์วาทกรรมของสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดหรือผลิตซ้ำวาทกรรมจากงานวิจัย

โดยทำการสำรวจเพื่อรวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับผลการวิจัยเพศและวัยรุ่น, นักเรียน, นักศึกษาในการเสนอข่าวและบทความ ของหนังสือพิมพ์ที่จัดจำหน่ายในส่วนกลางทั้งแบบรายวันและรายสัปดาห์จำนวน 8 ชื่อฉบับ คือ ไทยรัฐ, มติชน, ไทยโพสต์, สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, ผู้จัดการรายวัน, ผู้จัดการรายสัปดาห์, เดลินิวส์, วัฏจักร ในช่วงปี 2544 จนถึงเดือนมกราคม 2545 ตัวอย่างของเนื้อหาโดยสังเขปมีดังนี้ คือ

ชื่อข่าวและบทความ	จากหนังสือพิมพ์	วันที่นำเสนอ
1. โลภียไทยยุคคอตคอม เพียงคลิกก็เสียว!! แล้ว	ผู้จัดการรายวัน	3 พฤษภาคม 2544
2. นักเรียน นักศึกษา สิ้นค้ายอดฮิต	ผู้จัดการรายสัปดาห์	29 พฤษภาคม 2544
3. คลิกพันธุ์ใหม่วัย X รักขอบสไตล์ถูกใจให้พีรทำ ดีให้เบิ้ล	มติชน	25 กรกฎาคม 2544
4. ผลงานวิจัยทางเพศ 1 ใน 3 เค้กมัธยมเมินมีชัย	ไทยรัฐ	18 มิถุนายน 2544
5. นักเรียน? เรท R นักศึกษา? เรท X	ไทยรัฐ	19 กรกฎาคม 2544
6. บอลเป็นเหตุวัยรุ่นเสียชีวิต	ไทยรัฐ	20 กรกฎาคม 2544
7. เด็กไทยพันธุ์ใหม่ ผู้ใหญ่เพาะเชื้อ	สยามรัฐสัปดาห์ วิจารณ์	20-26 สิงหาคม 2544
8. คำรักรักเล่มล่า...วันรุ่น...นำมา...ยาอี...พีร เช็กซ์	ไทยรัฐ	23 กรกฎาคม 2544
9. เปิดอาณาจักร “สวิงกิ้ง” เช็กซ์ไทยไปไกลกว่าคิด	ไทยรัฐ	28 กรกฎาคม 2544
10. รักร้อนในรั้วโรงเรียน เด็กพันธุ์ใหม่...วัย X	ไทยรัฐ	29 สิงหาคม 2544

2. ประเภทบุคคล

2.1 สัมภาษณ์นักวิจัยจำนวน 4 คน เพื่อศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย, วิธีการวิจัย และการเผยแพร่, ภูมิหลัง (Background), ชั้นทางสังคม (Class), เพศสภาพ (Gender) รวมถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของนักวิจัย

ได้แก่

- นักวิจัยชาย
 1. สมพงษ์ จิตระดับ
 2. สมประสงค์ พระสุจันทร์ทิพย์
- นักวิจัยหญิง
 1. อรสม สุทธิสาคร
 2. ลัดดา เหมาะสุวรรณ

2.2 สัมภาษณ์นักหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์ จำนวน 7 คน เพื่อศึกษาถึงนโยบาย ความคิดเห็น กรอบการตัดสินใจ ในการพิจารณานำเสนอข่าวเกี่ยวกับการนำเสนอผลการวิจัยไปในทิศทางใด

ได้แก่

1. ประกิจ หลิมสกุล หัวหน้าข่าวสัปดาห์หน้า 1 จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
2. ชรินทร์ เพาะสุตร นักข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
3. จุมพล โพธิสุวรรณ นักข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์
4. วัฒนชัย ยนิลพร นักข่าวจากหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันและผู้จัดการรายสัปดาห์
5. ลักขณา ปันวิชัย คอลัมนิสต์จากหนังสือพิมพ์สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
6. พิเชษฐ ธีรกลิ่น นักข่าวจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์
7. ปราวณา รัตนะ คอลัมนิสต์จากหนังสือพิมพ์มติชน

เครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 1 เพื่อการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้หลักการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis)

1.1 ใบบันทึกข้อมูล เพื่อใช้เป็นแบบในการกรอกรายละเอียดขณะค้นคว้าข้อมูล โดยมีประเด็นเพื่อใช้ในการศึกษาดังนี้

1. ชื่อเรื่อง/พาดหัวข่าว
2. ชื่อหนังสือพิมพ์
3. วันที่เสนอข่าว
4. รูปแบบการนำเสนอ
5. ประเด็นการนำเสนอ(ประเด็นหลักและประเด็นรอง)
6. การใช้ภาษา
7. ลักษณะของภาพประกอบ (ถ้ามี)
8. ความหมายเชิงนัย(ความหมายที่ซ่อนเร้น)

1.2 การอธิบายเหตุผลและการวิเคราะห์บริบทของข่าว

1.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์วาทกรรมโดยทำการแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ชุด

คือ ชุดที่วิเคราะห์วาทกรรมของนักวิจัยและชุดที่การผลิตซ้ำของนักข่าว เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่าง การให้ความสำคัญและการสื่อความหมายของข้อมูล

ตอนที่ 2 เพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview)

ผู้วิจัยจะกำหนดกรอบประเด็นคำถาม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้เทปบันทึกเสียงเพื่อนำไปถอดเทปอีกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการให้สัมภาษณ์ขาดช่วงการสนทนา โดยมีตัวอย่างประเด็นคำถามดังนี้คือ

ตัวอย่างคำถามใช้สัมภาษณ์นักวิจัย

1. ประวัติการศึกษา
2. ประวัติการทำงาน
3. ทักษะติดต่อเพศสภาพ
4. ผลงานที่ผ่านมาในอดีต
5. สาเหตุที่เลือกหรือเริ่มทำงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้
6. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย
7. มีวิธีการเลือกวิธีวิจัยอย่างไร
8. การที่ผู้ทำการวิจัยเป็นชายหรือหญิงเป็นอุปสรรคหรือสนับสนุนต่องานวิจัยอย่างไร
9. ท่านใช้ชีวิตวัยรุ่นอย่างไรและผ่านช่วงต่อของชีวิตวัยรุ่นอย่างไร(เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงและแต่ละคนก็จะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ รวมถึงมีการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ กัน)
10. วัฒนธรรมวัยรุ่นในรุ่นของท่านเป็นอย่างไร
11. สื่อในยุคที่ท่านเป็นวัยรุ่นเป็นอย่างไร
12. ประสบการณ์ในวัยรุ่นของท่านมีส่วนกำหนดกรอบงานวิจัยอย่างไร
13. ปัจจัยทางสังคม(สภาพสังคม)มีส่วนกำหนดการแสดงออกของวัยรุ่นอย่างไร
14. ทักษะติดต่อวัยรุ่นปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร
15. ทักษะติดต่อการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของวัยรุ่นทั้งชายและหญิง
16. ประเมินผลกระทบของการนำเสนอเรื่องเพศกับวัยรุ่นของสื่อมวลชน

ตัวอย่างคำถามใช้เฉพาะสื่อมวลชน

1. ท่านมองสภาพการณ์และปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยอย่างไร
2. ท่านคิดว่าสื่อมวลชนมีบทบาทอย่างไรต่อการนำเสนอข่าวเรื่องเพศกับวัยรุ่น
3. ท่านมีแนวทางในการเลือกประเด็นข่าวเกี่ยวกับเพศและวัยรุ่นอย่างไร
4. กรณuale่าทางเดินของข่าว คือได้ข่าวมาอย่างไรและผ่านการประชุมข่าวหรือไม่ ใครเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจในการเลือกเสนอข่าวเรื่องนี้ และส่วนใหญ่มุ่งหมายให้ใครเขียน(เฉพาะกรณี

- ที่ไม่ได้เขียนตัวเอง) ใครเป็นคนเขียนพาดหัวข่าว ตัวโปรยและการจัดหน้า(เลือกภาพ) ในกรณีของคอลัมน์หรือบทความอำนาจตัดสินใจทั้งหมดอยู่ที่ใคร
5. ท่านมีแนวทางในการนำเสนอและเลือกประเด็นขึ้นมาพาดหัวข่าวเรื่องเพศกับวัยรุ่นอย่างไร
 6. โดยทั่วไปแล้ว ท่านคาดหวังผลจากการนำเสนอข่าวแนวนี้อย่างไร
 7. มีความคิดเห็นอย่างไรกับข้อวิจารณ์ว่าสื่อมวลชนทำให้ข่าวเรื่องเพศกับวัยรุ่นมีความรุนแรงเกินสภาพการณ์จริง สร้างภาพลบให้กับวัยรุ่น
 8. หากข่าวที่เขียนถูกนำไปพาดหัวหรือชูประเด็นที่ไม่ตรงกับของเดิมที่ท่านเขียน โดยก่อให้เกิดผลกระทบต่อเด็กวัยรุ่นในข่าว ท่านสามารถต่อรองขอแก้ไขได้หรือไม่ อย่างไร
 9. ในกรณีของการนำเสนอข่าวงานวิจัย จะเลือกหยิบตรงส่วนไหนของงานวิจัยมานำเสนอ
 10. ให้ความเชื่อถือกับผลงานวิจัยที่แจกให้สื่อมวลชนแค่ไหน ใช้อะไรเป็นเกณฑ์กำหนด
 11. ท่านคิดว่า.....(ซึ่งนักวิจัย)เสนอผลงานผ่านสื่อมวลชนเพราะอะไร

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้จัดแบ่งผลการวิเคราะห์นำเสนอเป็นเชิงพรรณนาโดยใช้หลักการวิเคราะห์วาทกรรมและจัดอยู่ในตารางเพื่อสะดวกต่อการเปรียบเทียบโดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นตอน ๆ คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์วาทกรรมงานวิจัยของผู้วิจัยทั้ง 4 ในฐานะผู้ผลิตวาทกรรมซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยรวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สื่อมวลชนในฐานะผู้ผลิตข่าววาทกรรมซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือพิมพ์และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ตอนที่ 3 อธิบายเชื่อมโยงและเปรียบเทียบวาทกรรมที่สร้างขึ้นโดยนักวิจัยและวาทกรรมที่ผลิตซ้ำโดยสื่อมวลชน

จากนั้นในบทที่ 5 จะเป็นการนำเสนอการสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย